

TÜBİTAK TTGV TÜSİAD Teknoloji Ödülleri

Dünya traş bıçağı pazarında, rekabet bütün hızıyla sürüyor. Bunun son örneğini Gillette firması veriyor. Firmanın Mach3 adıyla yakında piyasaya süreceği üç bıçaklı, yaylanabilir traş bıçağının geliştirilmesi çalışmalarının maliyeti, bir milyar dolara yaklaşıyor. "Sıradan" bir traş bıçağının etrafında kopan bu firmanın gerisinde; malzeme bilimi, mühendislik bilgisi, lazer teknolojisi ve tıp bilimi yer almaktadır. Kısacası bu, sözcüğün tam anlamıyla bir teknoloji savaşıdır ("wet-shaving techno-wars" ıslak traş teknoloji savaşı olarak söz ediliyor).

Benzer yarış bu popüler örnekte yer alan firmanın çok ötesinde, ülkeler arasında da (hatta ülkelerin tek tek yetemediği durumlarda bölgesel birlikler oluşturulan ülke grupları arasında) görmektediriz.

Hedef; yeni ürünlerle, istenen kalitede, miktarda, zamanda ve fiyatta pazarda olabilmektir. Burada, istenenlerin yalnızca üretmekle sınırlı olmadığı açıktır. İstenenler içinde en zor olanı da yenilikçi ürünün ortaya çıkartılmasıdır. Çünkü, burada sözü edilen yenilik bir dizi bilimsel, teknolojik/teknik etkinliğin yanı sıra, ürünün ticarileşmesini de içerdiğinden, mali ve ticari etkinlikleri de kapsar.

Ulusal Yenileyim (Innovasyon) Sistemi

Firma düzeyinde ele alındığında yukarıda sözü edilen yeteneğin -yenilikçi ürün geliştirme- kazanılması, yeni bir ürün ya da üretim yöntemi, yeni yönetim teknikleri, yeni teknolojiler geliştirmeye ya da sahip olunanları iyileştirmeye yönelik araştırma-geliştirme (Ar-Ge) çalışmalarını olanaklı görmektedir. Ancak Ar-Ge'nin içerdiği riskler, belirsizlikler, maliyetinin yüksekliği, zaman alması gibi, firmaları bu alandan uzak tutan engelleri kaldırmak için, sanayileşmiş ya da bu yoldaki ülkeler hem özel önlemler almakta, hem de bu alanda politikalar ve özendirici araçlar oluşturmaktadırlar. Hemen hepsi ülkenin bilim-teknoloji-sanayi yete-

neğini yükseltmeyi amaçlayan bu politikaların bel kemiğini ise ulusal yenileyim sistemleri oluşturmaktadır. Buradaki yenileyim (inovasyon) kavramı bilim ve teknolojiyi ekonomik ya da toplumsal bir faydaya dönüştürmeyi içermektedir.

Türkiye'nin Bilim ve Teknoloji Politikası ve TÜBİTAK'ın Misyonu adlı kitapta belirtildiği gibi, "Ulusal Yenilenme Sistemi, bilim ve teknolojiyi

üretmeye yönelik kurumsal mekanizmaların ötesinde, bilim ve teknolojiyi ekonomik ve toplumsal faydaya dönüştürebilmenin kurumsal mekanizmalarını da içerir ve önemi de buradan gelir."

Teknoloji Ödülleri

Söz konusu sistem içinde, doğrudan devlet tarafından altyapı kurmaya, firmaların finansal desteklenmesine yönelik teşvik araçlarının yanı sıra, bu yönde toplumsal bilinci artırıcı, başarılı örnekleri ortaya çıkarmayı amaçlayan çabalar değişik kurumlarca da benimsenip yürütülebilir. İşte buna bir örnek olarak, TÜBİTAK, TTGV, TÜSİAD Teknolo-

ji Ödülleri'ni gösterebiliriz. 1997 yılı içinde TÜBİTAK ve TÜSİAD ile TTGV'nin eşzamanlı ancak birbirlerinden bağımsız yürüttükleri, yenilikçi ürünlerin ödüllendirilmesi çalışmalarını üç kurum üstleniyor: Kamu; Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu; vakıf, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve sivil örgütlenme, Türk Sanayicileri ve İşadamları Derneği. Bu kurumlar örnek bir işbirliği ile; ülkemizde yenilikçi ürün geliştirme çabalarını desteklemek, yenilikçi ürün geliştirmenin, rekabetçi pazarlarda başarının kaçınılmaz yolu olduğu konusunda genç sanayimizi bilinçlendirmek, kamuoyunun bu konudaki duyarlılığını artırmak üzere Teknoloji Ödülü'nü oluşturmuşlardır.

Teknoloji Ödülü'nün amacı, yaratıcı, yenilikçi, teknik kusursuzluğa ve rekabet özelliklerine sahip ürünlerin değerlendirilerek ödüllendirilmesi ve kamuoyunca tanınmasını sağlamaktır.

Ödül Çeşitleri

Ödüllendirme, başvuran kuruluşların ölçekleri (çalışan sayısı) esas alınarak iki sınıflandırmada yapılacaktır.

Teknoloji Büyük Ödülü: Firma büyüklüğüne bakılmaksızın bütün sanayi kuruluşlarının başvurabileceği bu ödül, bir firmaya ve bir ürün için verilecektir. Büyük ödül için değerlendirme; yenilikçi ürün fikrinin ortaya çıkma sürecini, bu fikrin ürüne dönüşme sürecini, ürünün kendisini irdeleyen ölçütler esas alınarak yapılacaktır.

Teknoloji Başarı Ödülleri: Küçük ve Orta Boy İşletmelerin (KOBİ; çalışan sayısı 150'den daha az olan ve sermayesinin üçte birinden fazlası başka bir büyük firmaya ait olmayan kuruluşlar) başvurabileceği bu ödül, en çok üç ürüne verilecektir; ürünün kendisini irdeleyen ölçütler esas alınarak yapılacaktır.

Ödüllerin Belgelendirilmesi

Ödüllerin karşılığı olarak parasal bir ödeme yapılması yerine, prestij yanının ağırlık ve kalıcılık taşıması amaçlanmıştır.

tır. Bu amaçla Teknoloji Büyük Ödülü'nü ve Teknoloji Ödülleri'ni kazanan kuruluşlara, 1998 Mayıs ayında düzenlenecek törende; "Teknoloji Ödülü Heykelciği" ve "Teknoloji Ödülü Belgesi" verilecektir.

Teknoloji Ödülü Modeli

Yalnızca ürünün değerlendirildiği bir ödül yerine, yenilikçi ürün geliştirme (innovasyon) yeteneğinin sanayimiz içinde kurumsal olarak yerleştirilebilmesine yardımcı olacak bir modelin oluşturulması öngörülmüştür.

Öngörülen modelde, "kavram geliştirme"den, "test ve doğrulama"ya ve ürün geliştirmede genel kabul gören temel aşamaları kapsayan sürecin tümüyle bir bütün olarak değerlendirilmesi temel bir ölçüt olarak alınırken, ödülün öznesi olan ürün de "yaratıcılık" ve "yenilikçi" yanlarıyla değerlendirmeye alınmıştır. Süreçler ve ürünün değerlendirilmesi Teknoloji Büyük Ödülü için esas olmaktadır. Ancak, süreçlerin değerlendirilmesinde öngörülen ölçütlerin KOBİ'ler için de kullanılması gerçekçi olmayacağı ve ödülün bir amacının da özendiricilik olduğu düşünülerek, KOBİ'ler için konulan Teknoloji Ödülü'nün değerlendirilmesinde yalnızca ürün esas alınmıştır.

Ürün geliştirme süreçlerinin ve ürünün değerlendirilmesi amacıyla 6 Ana Ölçüt ve 34 Alt Ölçüt tanımlanmıştır.

Teknoloji Ödülü Süreci

Ödül Süreci üç aşamadan oluşur:

1. Dosya Değerlendirmesi

Ödül Başvuru Kitabı esas alınarak yapılan firma başvuruları oluşturulan Ödül Değerlendirme Kurulları (ÖDK) aracılığıyla değerlendirilir.

2.Saha Ziyareti

Değerlendirilen başvurulardan üretim ortamında görülmeye değer bul-

nanlar için Saha Ziyareti Kurulları (SZK) oluşturulur ve firma ziyaretleri ile son değerlendirmeler yapılarak Geri Bildirim Raporları hazırlanır.

3. Jüri Değerlendirmesi

Dokuz kişiden oluşan Jüri, kendisine sunulan dosyaları değerlendirerek ödüle değer bulunan başvuruları belirler.

1997 Yılı Ödül Süreci

10 Haziran 1997 tarihinde Ödülleri koyan üç kuruluş, İstanbul Kabataş Kültür Merkezi'nde düzenledikleri basın toplantısıyla ülkemizde bir ilki daha başlatmış oldu.

13. yy'da Artukoğulları'nın uzun yıllar başmühendisliğini yapan El Cezeri'nin "Uygulamaya dönüşmeyen bilim, doğru ile yanlış arasında bir yerdedir" deyişi doğrultusunda düzenlenen bu toplantı Teknoloji Ödülleri'ne başvuran 29 öncü firma 3 Kasım 1997 tarihinde basına açıklandı.

İlk seferinde başvurunun bu denli yüksek olması, herkesi sevindiren, reklamlendirirken bu durum son yıllarda sınırlı ölçüde de olsa Ar-Ge alanında ülkemizde oluşmakta olan olumlu iklimin bir yansıması olarak değerlendirildi.

Dosya değerlendirilmesi sonucunda, Teknoloji Ödülü Yürütme Kurulu saha ziyaretine değer (finale kalan) kuruluşları belirledi ve 3 Şubat 1998 tarihinde açıkladı.

Teknoloji Kongresi

Teknoloji Ödülleri etrafında her yıl düzenlenecek olan Teknoloji Kongresi ile de, konunun uluslararası düzeyde ele alınarak, ilgili çevrelerin bir araya getirilmesi ve kalıcı bir bilinçlendirme yaratılması amaçlanmaktadır.

Bu yıl için bir günlük planlanan kongrenin programında uluslararası adlar ağırlıklı olarak yer almaktadır.

Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda düzenlenen 1. Teknoloji Kongresi'nde altı oturumda on yedi sunuş yapıldı.

Ülkemizin bilim ve teknolojiyen hareketle ortaya koyacağı yaratıcı ürünlerle uluslararası pazarda kalıcı başarılar elde edebileceğine inanan 700'ü aşkın bir katılımcının gün boyu izlediği Teknoloji Kongresi, katılanların bir ilki yaşıyor olmalarının coşkusunu ve mutluluğunu da yansıtıyordu.

Ödüller

Başta zorlu bir değerlendirme sürecini yaşayan firmalar olmak üzere, bütün katılımcıların heyecanla bekledikleri an gelmişti. Yarattıkları yenilikçi ürünlerle ilk kez düzenlenen Teknoloji Ödülleri'ne katılan ve finale kalan bütün firmalara, üstünde Teknoloji Ödülü amblemi bulunan birer rölyef sunuldu.

Lütfi Kırdar Salonunu dolduranların coşkulu alkışları ile Teknoloji Büyük Ödülü'nün Arçelik Orbital Çamaşır Makine'sine verilmesi bütün Arçelik topluluğunu gururlandırdı, mutlandırdı.

Aynı coşku ve alkışlar Teknoloji Başarı Ödüllerini kazanan üç firmamız için de gurur kaynağı oldu; ETA-"Test Programı Sistemleri", UNIMEDYA-"Home ATM" ve PETAŞ-"Kardiopet-500, Üç Kanallı EKG Cihazı".

Gerek ödül değerlendirme sürecinde, gerekse Teknoloji Kongresi'nde yaşananlar, ülkemizde bilgi temelli firmaların varlığı ve onların yenilikçi ürünler yaratmadaki becerileri ülkemiz sanayi'nin geleceğine ve Teknoloji Ödülleri'nin kalıcılığına umutla bakmamızı sağlamıştır. Şimdi bütün bilgi, istek ve yaratıcılığımızla 1998 Teknoloji Ödülleri'ne hazırlanmanın zamanıdır.

Müfit Akyos
Teknoloji Ödülü Yürütme Kurulu Üyesi